

Postbus 242
2130 AE Hoofddorp
T (088) 301 04 21
E info@cea.nl
I www.cea.nl

Ministerie van Financiën
T.a.v. de minister mevr. S.A.M. Kaag
Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

Datum	: 21 augustus 2023	Referentie	: 23/CEA/01520	Telefoon	: <input type="text" value="Persoonsgegevens"/>
Bijlage(n)	:	Behandelaar	: <input type="text" value="Persoonsgegevens"/>	E-mail	: info@cea.nl
Onderwerp	: Bestuurlijke reactie eindrapport Kaderwetevaluatie CEA				

Geachte mevrouw Kaag,

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van het evaluatieonderzoek dat Andersson Elffers Felix (AEF) in uw opdracht heeft uitgevoerd. Graag maken wij gebruik van de gelegenheid om een bestuurlijke reactie te geven op het rapport. Ook spreken wij onze dank uit naar de onderzoekers van AEF, over de gedegen wijze waarop zij dit onderzoek hebben uitgevoerd. In deze brief gaan wij, na een algemene reactie, nader in op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit het evaluatierapport.

Algemeen

Wij herkennen ons in de uitkomsten van het onderzoek en zijn blij met de conclusies die AEF trekt. Zo beoordeelt AEF CEA als een professionele, proactieve organisatie die hoogwaardig werk levert. Het opstellen van de eindtermen gebeurt professioneel en het toezicht daarop is effectief. Ook de doelmatigheid is op orde en voor de toekomst gewaarborgd. Verder werkt de governance naar tevredenheid en zijn er geen redenen om de zbo-status te wijzigen. De conclusies van AEF laten zien dat CEA, ondanks haar kleinschaligheid, prima functioneert en dat er brede waardering is voor de wijze waarop CEA haar wettelijke taken vervult.

Dit laat onverlet dat er ook aandachtspunten zijn, waar wij oog voor hebben. Zo delen wij de urgentie voor herziening van de eindtermen. Ook hebben wij begrip voor de mogelijke onduidelijkheid bij derden over de wijze waarop het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen is vormgegeven. De zorg voor de kwetsbaarheid van CEA deelt de commissie en er zijn maatregelen om deze kwetsbaarheid te mitigeren.

Opstellen en herzien eindtermen

AEF stelt dat het opstellen en actueel houden van de eindtermen zorgvuldig, slagvaardig en onafhankelijk, doch in samenwerking met het veld plaatsvindt. Wij zullen nog meer letten op de transparantie van dit proces en een evenwichtige vertegenwoordiging, zoals door AEF gememoreerd. Wij merken hierbij wel op dat het beroepenveld zeer divers is en dat het soms ook lastig is om voldoende, gekwalificeerde beroepsbeoefenaren uit al die praktijksegmenten hierbij te betrekken.

Wij onderschrijven de aanbeveling dat er urgent behoefte is aan herziening van de bestaande eindtermen. CEA heeft hiertoe, samen met de Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO) van de NBA, in 2022 al initiatief genomen. Wij hebben in het rapport 'Stip aan de Horizon' concrete voorstellen gedaan voor een toekomstbestendige, aantrekkelijke en studeerbare opleiding. Met de uitvoering van verschillende voorstellen zijn wij inmiddels gestart. Zo is een stappenplan voor de herziening van de eindtermen opgesteld en zijn wij bezig met het ontwikkelen van een nieuw raamwerk voor de nieuwe eindtermen.

Zoals AEF ook aangeeft, zijn wij voor het vaststellen van nieuwe eindtermen wel afhankelijk van wat de Kwartiermakers Toekomst Accountancysector en expertgroep u dit najaar adviseren over de herijking van de beroepsprofielen en de inrichting en governance van de accountantsopleiding. Wij vragen u haast te maken met het openbaren en (wettelijk) implementeren van de adviezen. De nieuwe beroepsprofielen van de NBA worden naar verwachting (pas) in de zomer van 2024 vastgesteld. Wij zijn wettelijk gehouden deze in acht te nemen bij het vaststellen van de eindtermen.

Ondertussen zitten wij niet stil. In samenwerking met de RPO stimuleren en faciliteren wij innovaties en experimenten bij opleidingen die bijdragen aan de doelstellingen van het Stip-rapport. Op dit moment hebben wij vijf initiatieven van zes opleidingen gehonoreerd. De ervaringen en resultaten evalueren wij zorgvuldig en betrekken wij bij de nieuw vast te stellen eindtermen.

Toezicht op opleidingen

AEF stelt dat het toezicht op de opleidingen effectief werkt. CEA heeft haar toezicht op de eindtermen de laatste jaren meer risicogestuurd vormgegeven en daarbij actuele thema's zoals fraude, IT en duurzaamheid uitgelicht. Ook onderwijskundige thema's, zoals toetsing, nemen wij onder de loep. De onderzoekers concluderen dat deze aanpak ook in de sector goed is ontvangen. De balans tussen strikt toezicht op de eindtermen en gefundeerd vertrouwen is in positieve zin veranderd, wat door de sector wordt gewaardeerd. Ook wij oordelen hierover positief.

AEF constateert dat de constructie van getrappt toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen niet voor iedereen helder en logisch is en dat de samenwerking tussen CEA en de RPO beter verloopt, maar wel een aandachtspunt blijft. AEF adviseert meer aandacht te geven aan de specifieke organisatorische inrichting en rolverdeling tussen beide organisaties en dit helder te communiceren met het veld. Wij willen en zullen hier zeker (mede) invulling aan geven, maar vinden het ook belangrijk dat er geen misverstand kan bestaan over de (wettelijke) taakverdeling van partijen. Dit draagt namelijk bij aan verwarring in het veld. Het lijkt ons goed om ook de adviezen van de Kwartiermakers en expertgroep over het stelsel van de accountantsopleidingen mee te nemen bij het opvolgen van de aanbeveling.

AEF ziet in voorgaande ieder geval geen aanleiding om veranderingen aan te brengen in de wettelijke taak van CEA. Naar aanleiding van de Kaderwetevaluatie 2013-2017 heeft u ook al geconcludeerd dat het niet wenselijk is om het toezicht op het praktijkdeel van de opleiding wettelijk anders vorm te geven. Vanwege het maatschappelijk belang en de (toenemende) verwevenheid tussen het praktijk- en het theoretisch deel van de opleiding is het belangrijk dat CEA eindverantwoordelijkheid kan dragen voor de borging van de kwaliteit van de gehele accountantsopleiding. Dit uitgangspunt geldt nog steeds, en zal door de toenemende integratie meer en meer van belang worden.

Rol en taakopvatting CEA

AEF merkt op dat wij ons meer en meer richten op het borgen van de bredere kwaliteit van de accountantsopleidingen en hiermee eigenlijk buiten onze wettelijke taak treden. Wij vragen ons af of dit het geval is. De eindtermen zijn een 'instrument' om de kwaliteit van de accountantsopleidingen, en daarmee de beroepsuitoefening als zodanig, in Nederland te waarborgen. Dat gaat verder dan sec verifiëren of in de opleidingsprogramma's de eindtermen terugkomen. Immers, wanneer er niet voldoende gekwalificeerd personeel is om studenten en trainees te instrueren en begeleiden en bijvoorbeeld de examenprocedures waarmee de eindtermen worden getoetst niet adequaat werken, dan hebben de eindtermen geen betekenis. Verder nemen wij initiatieven om partijen bij elkaar te brengen om het theorie- en praktijkdeel van de opleiding te integreren, wat de effectiviteit van de opleiding als geheel ten goede komt.

Ook agenderen wij relevante thema's, zoals een afnemende instroom in en rendement van de accountantsopleidingen, maar bijvoorbeeld ook een dreigend tekort aan (praktijk)hoogleraren. Ten slotte delen wij good practices vanuit onze onderzoeken, zodat opleidingen van elkaar kunnen leren.

Wij zien deze activiteiten als een natuurlijk uitvloeisel van onze wettelijk taak om toe te zien op de borging van de eindtermen. Uit het evaluatieonderzoek volgt dat de sector en ook uw ministerie dit waarderen. De wens van stakeholders dat CEA zich ontwikkelt tot sparringpartner van opleidingen, bezien wij met terughoudendheid. CEA heeft immers als taak om er op toe te zien dat opleidingen aan de eindtermen (blijven) voldoen.

Doelmatigheid

AEF concludeert dat ondanks een verklaarbare stijging van de kosten CEA doelmatig te werk is gegaan en dat deze doelmatigheid ook voor de toekomst is gewaarborgd. Het risicogestuurd toezicht en de wendbaarheid van het bureau van CEA dragen positief bij aan de doelmatigheid. AEF stelt dat met een kleine formatie veel werk wordt verzet, waarbij stakeholders het bureau als flexibel en efficiënt ervaren. De toegenomen lastendruk als gevolg van (nieuwe) wet- en regelgeving zet druk op de organisatie. Om hieraan te voldoen heeft u in 2022 ingestemd met uitbreiding van de formatie, maar deze is helaas nog niet gerealiseerd door de krappe arbeidsmarkt. Wij gaan graag met u in gesprek hoe uw ministerie ons (meer) kan ondersteunen bij het voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving. AEF merkt verder op dat er geen signalen zijn dat de administratieve lasten voor de onder toezicht gestelde opleidingen groter zijn dan nodig. CEA is zeer tevreden met voorgaande constatering en zal haar prudente uitgavenbeleid continueren.

Kwetsbaarheid organisatie

AEF merkt op dat de kwetsbaarheid van CEA zorgelijk is, ook met het oog op de gevolgen voor onze taakuitoefening door een mogelijke stelselwijziging in het opleidingslandschap. De geconstateerde kwetsbaarheid is inherent aan de beperkte omvang van de organisatie en manifesteert zich nu nadrukkelijk vanwege moeilijk vervulbare vacatures. Dit vraagt om scherpe prioriteitstelling door de commissie. Wij zijn verheugd dat de overdracht van werkzaamheden naar de vlot en goed is verlopen. Voorts blijft de nog tot eind 2023 bij CEA betrokken om zijn kennis op lopende dossiers te delen en om de werkprocessen en procedures goed in onze organisatie te verankeren.

Tot slot

Commissie en bureau zijn zeer tevreden met en trots op het positieve oordeel over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van CEA en de wijze waarop de governance functioneert. Wij delen de conclusie van AEF dat de zbo-status van CEA nog steeds gerechtvaardigd is en dat er ook geen redenen zijn om deze aan te passen. Uiteraard zal CEA, in samenspraak met uw departement en de NBA, opvolging geven aan de aanbevelingen. Voor zover de aanbevelingen ook zien op de NBA, vragen wij u deze ook te agenderen in het bestuurlijk overleg dat uw departement met de NBA voert.

Met vriendelijke groet

Namens de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens